

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๔ สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๕๙-๕๐๐๐
ภายใน ๑-๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๕๘-๐๓๑๑

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันที ๑๒ เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗ หน้า ๕ มูลค่าข่าว ๒๕๓,๑๓๖.-

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสิ่งพิมพ์ สนใจดูได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

หัวล้านชนกัน นมยานตีเก็ง

พศ. อุดม หนูทอง เขียนเรื่องหัวล้านชนกัน ไว้ในสารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา ว่าเป็นกีฬาของผู้ชายที่มีมาแต่โบราณกาล

วรรณคดีเรื่องสมุทรโฆษคำฉันท์ พระมหाराชครูแต่งในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ กล่าวถึงการเล่นหัวล้านชนกัน ไว้ในการเล่นเบิกโรงตอน 1

แสดงว่ากีฬานี้ได้รับความนิยมมากเพราะการเล่นเบิกโรงกล่าวถึงการเล่นไว้เพียง 7 ชุดคือ หัวล้านชนกัน เป็นชุดแรก ต่อมากล่าวกับไทย ฟันดาบ ขวาทรงหก ขนแรด แข่งวัวเกียน จะเข้ กัดกัน

และชุดสุดท้าย คือการแข่งเรือพระที่นั่งเสี่ยงทาย ในเดือน ๒

หัวล้านชนกันในภาคใต้นี้ยังมีมาก่อนโบราณเป็นกีฬาที่เล่นคู่กับนมยานตีเก็งของผู้หญิง สมัยต้นรัตน โกสินทร์ วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้นี้กล่าวถึงการเล่นหัวล้านชนกันไว้เกือบทุกครั้งที่มีการจัดการละเล่นในงานสมโภชต่างๆ

หัวล้านมีหลายลักษณะ เรียกต่างกันไป ดังกล่าวไว้ในวรรณกรรม เรื่องวรรณคดี ว่า

คนหัวล้านมีอยู่มั่ง ล้านข้างหน้าเพชรหน้าทั้ง ล้านข้างหลังแก้วมาเมือง ล้านตรงกลางเรียกกระบาลทองเหลือง ล้านไม่ต้องเรื่องเป็นเบื้องหม้อใหม่

นอกจากหัวล้านตามลักษณะนี้แล้ว จะต้อง มีน้ำอดน้ำทน เรี่ยวแรงดี ผู้เล่นมักเป็นคนสูงอายุ ร่างกายกำยำและใจกล้า การเปรียบคู่ก็เป็นอย่างเดียวกับนักมวยส่วนการแข่งขันไม่ทราบกติกาแน่ชัด

นอกจากจะเป็นที่ชื่นชอบในหมู่บ้านแล้ว ในหมู่เจ้านายก็คงไม่ต่างกัน วรรณกรรมหลายเรื่องกล่าวว่า เจ้าเมืองประทานเมียสาวให้เป็นรางวัลผู้ชนะ บางคนเป็นนักหัวล้านชนกันของเจ้าเมือง

ดูจากวรรณกรรมผู้แข่งขันจะเขียนแบบการต่อสู้ของวัวคือเริ่มต้นด้วยการแสดงอารมณ์ ลึกคะนอง เขียนท้าวไว้ ใช้เท้าตะกุกดิน และใช้เขาแทงดินจัดขึ้น วรรณกรรมเรื่อง สุทธิกรรมชาดก ว่า “กระจานดินอยู่ยบแหง”

มีการร้องคำรามบู ครั้นได้จังหวะก็พุ่งเอาหัวเข้าชนกัน ดันกันไปมาอย่างวัง มีกระแตกบ้าง เป็นบางจังหวะ

การชนอาจยื่นเอาหัวชนกัน หรือจะคลานใช้มือต่าง 2 ขาหน้าของวัวก็ได้

ลักษณะการต่อสู้ชนนี้บ่อยครั้งผู้ชนะแข่งขันก็หงายหลัง หัวแตก ขนาดธรรมดาภิรมโน วรรณกรรมประโลมโลกหลายเรื่องบรรยายการเล่นหัวล้านชนกัน ให้อย่างเห็นถึงใจ ในเรื่องสินธุราช...ว่า

หัวล้านเลิศแล้ว ชื่อทิศสะแก้ว ล้านแผ่แต่หัวอยู่บ้านตั้งหน เลขขมมากเล่า จิดขุนันเจ้า อยู่บ้านหนองยาง ออกชนมือโต มิได้เกรงใคร กระแตกตั้งฆาง หัวแตกเลือดไหล ลงตามโรไลง หัวล้านหนองยาง เห็นตรงแต่ไกล

หัวล้านมากมาย ขวิดคงชีวิต หงไม่ปราศรัย หัวล้านหายาก ไม่มากเท่าใด จัดผู้หญิงใช้รับนมยานออกมา

การเล่นหัวล้านชนกันในสมัยก่อน นอกจากจะเป็นที่ชื่นชอบในหมู่บ้านแล้ว ในหมู่เจ้านายก็คงไม่ต่างกัน

วรรณกรรมหลายเรื่องกล่าวว่า เจ้าเมืองประทานเมียสาวให้เป็นรางวัลผู้ชนะ บางคนเป็นนักหัวล้านชนกันของเจ้าเมือง

อาจารย์อุดม หนูทอง บอกว่า การเล่นหัวล้านชนกันในภาคใต้ ได้รับความนิยมมานาน ด้

จะเปรียบกับการเล่นนหมยานตีแก๊งการเล่นของผู้หญิง กล่าวได้ว่า การเล่นหัวล้านชนกัน คงอยู่ยืนยาวกว่ามาก

ราว พ.ศ.2520 ยังมีผู้จัดแข่งขันหัวล้านชนกัน ที่สนามหน้าเมืองนครศรีธรรมราช แต่จากนั้นมา ก็ไม่ปรากฏมีที่ไหนอีก

ส่วนการเล่นนหมยานตีแก๊งตำนานโนราเล่า โดยโนราวัดจันทร์เรื่องตำบลพังยาง อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ว่า มีมาก่อนโนรา

พระอินทร์เกิดมองไปยังเมืองสกุลชุมพู่ เห็นว่างานฉลองใดๆก็ตาม มีการเล่นแต่เพียง 2 อย่าง ก็คือหัวล้านชนกัน กับนหมยานตีแก๊ง พระอินทร์จึงคิดจะให้มีนกรำแบบใหม่ ซึ่งก็คือโนรา

ดูจากวรรณกรรมเก่าๆ ผู้เล่นนหมยานตีแก๊งเป็นผู้หญิงที่มีครอบครัว และค่อนข้างจะสูงอายุ มีร่างกายแข็งแรง และที่สำคัญที่สุด คือต้องมีนมโตและขาน

วรรณกรรมเรื่อง ปองครกคำกาพย์ว่า “นหมยานถึงพก” เรื่องสังข์ทองว่า “โตเท่าไห” เรื่องสุบินคำกาพย์ว่า “นหมเท่าแม่ขัน” สุทธิ-

กรรมชาดกว่า “เท่าแดงโม”

ในเรื่องสินธุราช ผู้หญิงที่เล่นนหมยานตีแก๊งบางคนเขียนลายนหม ลายที่ว่าเป็นลายสักหมึกหรือเป็นลายยันต์

ในการเล่นมีการเปรียบคู่สู้กันที่ละคู่ โดยคู่ต่อสู้ถอดเสื้อเปลือยนหม ยืนหันหน้าเข้าหากัน เมื่อเริ่มการต่อสู้ จะเต้นหรือรำไปตามจังหวะ ทำเดินเลียนแบบอีแก๊ง หรือฟาน คือกระโดดเต้นตีดา

ผู้เล่นหูตาคองไว โยกตัว กลอกหน้ากลอกตาหลอกล้อเมื่อดูได้จังหวะก็กระโดดเข้าไปเล่นนหมเหวี่ยงฟัดกัน

การต่อสู้ จะสู้กันเต็มที่ แต่ละฝ่ายมีกองเชียร์ มีรางวัลเป็นเดิมพัน จึงหย่อนฝีมือให้แก่กันไม่ได้

กีฬาหมยานตีแก๊ง เคยได้รับความนิยมมากในภาคใต้สมัยก่อน เป็นความหรรษาของผู้ชายที่ได้ดูผู้หญิงสู้กัน แต่ด้วยเป็นกีฬาที่คนสมัยหลังดูแล้วอูจาดตา จึงหาผู้เล่นได้ยากและได้เลิกไปโดยปริยาย.

□ บาราย □